

ლიტერატურა და ლიტერატურის თეორია Literature and Literary Theory

სიმბოლური სახეები და ნიშნები დისტოპიურ ჟანრში: უილიამ გოლდინგის რომანის „ბუზთა ბატონის“ მიხედვით

თამთა კელენჯერიძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ბათუმი, საქართველო

ელ. ფოსტა: tatia.kelenjeridze@gmail.com

<https://doi.org/10.52340/lac.2025.33.11>

SJIF 2025: 8.584

უილიამ გოლდინგი რომან „ბუზთა ბატონის“ პერსონაჟების, ფერების და საგნების სიმბოლური დატვირთვის საშუალებით დისტოპიური სამყაროს კიდევ ერთ შემზარავ მაგალითს გვიჩვენებს. ნაწარმოების გმირები მხოლოდ სიმბოლურად არიან ბავშვები. სინამდვილეში ისინი დესტრუქციული საზოგადოების და სხვადასხვა სოციალური ფენის წარმომადგენლებია. თითოეული მათგანი სამყაროში არსებულ ქაოსს, მოჩვენებით ჰარმონიას, სიკეთეს, ბოროტებას და ძალაუფლებისაკენ ლტოვის იდეას განასახიერებს. კუნძულზე არსებული საგნები პერსონაჟების მდგომარეობასა და ცივილიზაციის ნგრევაზე მიგვითითებენ. ხოლო ფერები მთავარ გმირთა შინაგან მდგომარეობას და გარემოს ცვალებადობას უსვავენ ხაზს. თითოეული სიმბოლო მკაფიოდ წარმოაჩენს ნაწარმოების ერთ-ერთ იდეას, რომ როდესაც ქრება ჰუმანურობის და დაუსჯელობის განცდა, ადამიანში არსებული შინაგანი დემონი და ძალაუფლების მოპოვების სურვილი იღვიძრება. შესაბამისად, ნაწარმოები არათუ კუნძულზე ბავშვთა გადარჩენის იდეის მატარებელია, არამედ ღრმა ფსიქოლოგიური და სოციოლოგიური ელემენტებითაა დატვირთული. რომანი ავლენს ადამიანის ბუნების უკიდურეს ფორმებს და გვაჩვენებს თუ რა ხდება მაშინ, როდესაც იგი სოციალური კონტროლისა და მორალური ჩარჩოებისგან თავისუფლდება. საბოლოოდ გოლდინგის რომანის სიმბოლური მახასიათებლებით გვახსენებს, რამდენად მნიშვნელოვანია ერთმანეთის მიღება, თანადგომა და ჰუმანურობა. რათა შევინარჩუნოთ ადამიანობა და არ დავემსგავსოთ, როგორც ჯოხის თავზე აღმართულ ურჩხულს, ასევე ნაწარმოების უარყოფით გმირებს.

საკვანძო სიტყვები: უილიამ გოლდინგი, რომანი „ბუზთა ბატონი“

უილიამ გოლდინგის რომანის „ბუზთა ბატონის“ ერთ-ერთ თემას სიმბოლიზმი წარმოადგენს, რომლის მეშვეობითაც ცივილიზაციის მიღმა დარჩენილ ადამიანთა რეალური სახის დანახვა ხდება შესაძლებელი. თითოეული პერსონაჟი, ფერი და საგანი სიმბოლური დატვირთვის მატარებელია. ისინი სიკეთეს, ბოროტებას, უმეცრებას ცივილიზაციას განასახიერებენ. ქვემოთ განხილულია თითოეული გმირის და საგნის სიმბოლური მახასიათებლები.

ლუტა - რომანის პირველივე თავში ვეცნობით მოუხერხებელ, პუტკუნა და გონიერ ბიჭს, რომელიც ვიზუალის გამო გარიყული და სხვებისგან განსხვავებულია. ის საღად მოაზროვნე და მზრუნველი პერსონაჟია, რომლის ძალისხმევა ხშირად შეუმჩნეველი რჩება. ლუტა სიმბოლურად განასახიერებს განათლებისა და წესრიგის მნიშვნელობას ცივილიზაციისგან მოშორებულ სამყაროში.

რალფი ცივილიზაციისა და დემოკრატიის სიმბოლოა. მასში ერთადაა თავმოყრილი ბელადობის და სხვების დახმარების სურვილი. ის მუდმივად ცდილობს შეინარჩუნოს ადამიანის სახე, რაზეც მიუთითებს რომანის ბოლოს ტყუპებისადმი ნათქვამი სიტყვები, „ჩვენ არ შევიღებებით რადგან ველურები არ ვართ“ [გოლდინგი, 2002:210].

ჯაკი - სიმბოლურად ანარქიასა და დიქტატორიზმთან ასოცირდება. ის სასტიკი და ველურობისკენ მიდრეკილი ბელადია, რომელიც სხვების ჩაგვრითა და ძალაუფლების მოპოვების სურვილითაა შეპყრობილი.

როჯერი წარმოადგენს ერთ-ერთ სასტიკ სიმბოლურ სახეს კუნძულზე მყოფთა შორის. მიუხედავად იმისა, რომ მისი სადიზმით გაღვივებული ქმედებები ნაკლებად ჩანს, მაინც მიიჩნევა, როგორც ველური ბუნებით განმსჭვალული პერსონაჟი. მნიშვნელოვანია როგორ აღწერს სემი როჯერს „შენ როჯერს არ იცნობ. საშინელი ვინმეა“ [გოლდინგი, 2002:210].

საიმონი განასახიერებს სიკეთის, მეგობრობის, სიწმინდის და მორალურად სრულყოფილი ადამიანის სახეს, რომელიც მსხვერპლად ეწირება საღ აზრს მოკლებულ საზოგადოებას. მიუხედავად სიმართლის ჩვენების სურვილისა უკუქცეული, განდევნილი და ვანდალურად განადგურებულია სახე შენიღბული, ველური ბრბოსგან.

მწვანე ფერი გამოხატავს კუნძულს, როგორც რობინზონიესულ ჰარმონიულ და უტოპიურ ადგილს, რომელიც სავსეა ხილით საკვებით და წყლით [დეფო, 2022]. მწვანე სიმბოლურად უკავშირდება კუნძულზე მყოფთა გადარჩენის იმედს, მშვიდობის სურვილს და ბუნების სილამაზეს ისე, როგორც „რობინზონ კრუზოს“ თავგადასავალში.

შავი თავდაპირველად მხოლოდ ცხოველის მოკვლის შიშის და სინდისის ქენჯნით გამოწვეული სიწითლის დასაფარად გამოიყენებოდა. შავი ფერი განასახიერებს სიკვდილს და მონადირეთა სახეებს, რომლის საშუალებითაც მარტივად ახერხებდნენ რეალური სახის, სინდისის ქენჯნის და ბოროტების დამალვას [Lentz, 2024].

ნიჟარა ასოცირდება ერთიანობის, დემოკრატიის, წესრიგისა და ცივილიზაციის შენარჩუნების სიმბოლოსთან. ნიჟარა კუნძულზე დარჩენილ თითოეულ მათგანს სჭირდებოდა და ეხმარებოდათ თავი დაედწიათ არასასურველი ქმედებებისა თუ ძალაუფლების უკანონოდ გამოყენებისაგან [Perdue, 2023].

სათვალე და ცეცხლი - სიმბოლურად წარმოადგენენ გადარჩენის ერთადერთ საშუალებას. სათვალე ასოცირდება გონებრივ უპირატესობასთან. ხოლო ცეცხლი გარესამყაროსთან დაკავშირების იმედთან. მაგალითად ბავშვებს არ შეეძლოთ ცეცხლის სათვალის გარეშე დანთება, ხოლო ცეცხლი და კვამლი ცივილიზაციასთან დამაკავშირებელი უკანასკნელი შესაძლებლობა იყო.

კუნძული თავდაპირველად სიმბოლირდება რობინზონისეულ სამოთხესთან, სადაც ბავშვები შეექცევიან ტროპიკულ ხილს და დროის უმეტეს ნაწილს თამაშში ატარებენ. მანამ, სანამ ნადირობის, ბელადობის, სხვების მართვის და ძალაუფლების ფლობის სურვილი არ იღვიძებს მათში. ხოლო შემდგომ კუნძული განასახიერებს სისხლიან გადამწვარ და ჯოჯოხეთის მსგავს ადგილს. „კუნძული დამპალ შემასავით დაიწვა“ [გოლდინგი, 2002:213].

ღორის თავი - ურჩხული, „ბელზებელი“. ღორის თავი ადამიანში არსებული შინაგანი დემონია. ეს არაა ხილული არსება. ესაა ბავშვებში ღრმად ფესვგადგმული შიშისა და ბოროტების სიმბოლო, რომელიც შესაფერის დროს და ადგილს ელოდა გასაღვიძებლად. ბელზებელი განასახიერებს უკონტროლოდ და ცივილიზაციის მიღმა დარჩენილი ბავშვებს შიგნით არსებულ ველურ და ქაოტურ ბუნებას [Wu, 2009].

საბოლოოდ, უილიამ გოლდინგის „ბუზთა ბატონი“ საზოგადოებას აჩვენებს, თუ როგორ იქცევა ცივილიზაციის, წესრიგს და კანონებს მიღმა დარჩენილი ადამიანი. გარდა ამისა, ავტორი მკაფიოდ უსვამს ხაზს, რომ კულტურული ღირებულებები და შინაგანი ფასეულობები უმეტეს შემთხვევაში მოჩვენებითია. ხოლო ადამიანის ბუნება ბევრად უფრო საზიანო და საშიშია ვიდრე წარმოგვიდგენია. აღსანიშნავია რომ რომანი დღესაც აქტუალურია: რადგან თანამედროვე სამყაროში ძალაუფლების მოპოვების და სხვების ჩაგვრის სურვილი უცვლელად რჩება [გოლდინგი, 2002:210].

ლიტერატურა:

1. გოლდინგი, უ. (2022). *ბუზთა ბატონი*. თბილისი: ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა.
2. დეფო, დ. (2022). *რობინზონ კრუზოს თავგადასავალი*. თბილისი: ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა.
3. Lentz, K. (2024). *E notes*. Retrieved from E notes: <https://www.enotes.com/topics/lord-of-the-flies/questions/the-symbolism-of-colors-in-lord-of-the-flies-3113853>
4. Perdue, N. (2023). *study.com*. Retrieved from study.com: <https://study.com/academy/lesson/the-conch-in-lord-of-the-flies-analysis-quotes.html>
5. Wu, X. L. (2009). On Symbolic Significance of Characters in Lord of the Flies. *English language teaching*.

Tamta Kelenjeridze

Batumi Shota Rustaveli State University

Batumi, Georgia

e-mail: tatiakelenjeridze@gmail.com<https://doi.org/10.52340/lac.2025.33.11>

SJIF 2025: 8.584

**„Symbolic characters and signs in the Dystopian Genre” based on William
Golding’s Novel „Lord of the Flies”**

Abstract

William Golding’s novel *Lord of the Flies* uses the symbolic meaning of characters, colors, and objects to provide another terrifying example of a dystopian world. The characters in the novel are only symbolically children; in reality, they represent a destructive society and various social classes. Each of them embodies chaos, illusionary harmony, kindness, cruelty and the lust for power. The objects on the island indicate the psychological state of the characters and the disintegration of civilization. The colors emphasize the internal states of the main characters and reflect the variability of the environment. Each symbol clearly demonstrates one of the key ideas of the novel: that when the sense of humanity and moral accountability disappears, the inner demon within a person and the desire for power awakens. Accordingly, the novel not only conveys the theme of children’s survival on the island, but is also imbued with deep psychological and sociological elements. It reveals the extremes of human nature and shows what happens when it is freed from social control and moral boundaries. Finally, the symbolic aspects of Golding’s novel remind us how important it is to accept one another, show solidarity, and remain humane in order to preserve our humanity and avoid becoming like the beast impaled on a stick or the novel’s antagonistic characters.

Key Words : symbols, dystopia, island, evil, nature, humanity.

რეცენზენტი: პროფესორი მარია გაგრილინა